POHJATUULI

SISÄLTÖ

3 1934

POHJATUULI

Kirjallis-taiteellinen julkaisu

Toimisto:
Helsinki . Hallituskatu 17, h. 210 . 35 316

Lehti ilmestyy joka kuukauden 15 ja 30 p:nä
Tilaushinnat 1/1 vk. 48:—, 1/2 24:—, 1/4 15:—, ulkomaille 75:—.
Irtonumerot 4:—. Ilmoitushinnat 1/1 sivu 1000:—, 1/2 600:—,
1/4 350:—, 1/8 200:—

Taloudenhoitaja tavattavissa tiistaisin ja lauantaisin klo 17—20. Puh. 34 395. Rehbinderintie 5—7 B 17.

SISÄLTÖ:

POHJATUULI

Kirjallis-taiteellinen aikakauslehti

Ilmestyy kuukauden 15 ja viimeinen päivä

BRAND.

TINKIMÄTTÖMÄN TAHDON YLISTYSLAULU.

Mitä ankarampina käyvät ajan aallot, sitä kiivaammaksi muodostuu taistelu *materialismin* ja *idealismin* välillä. Aineen palvontaa, matalamielistä itsekkyyttä, laskelmallisuutta toisella puolen, toisella puolen itsensä alttiiksi antavaa uhrimieltä ja henkistä suuruutta. Taistelua käydään sekä ihmisyhteisössä, yhteiskunnassa että yksityisen ihmisen sielussa. Voitto kallistuu useimmin materialismin puolelle, ihmistahto ei kestä, se lannistuu ennen voiton saavuttamista, laskee aseensa aineellisuuden ylivoiman edessä. Taistelussa hävinneiden rivi kulkee katkeamattomana jonona arkipäiväistä, raskasta vaellustaan, ainoana toivonaan haudan unohdus.

Maailmansodan ja senjälkeisen ajan henkisen sekasorron vaikutelmat itseensä imeneen nuorison tahto on karaistunut. Samalla kun sen silmien edestä on hävinnyt reaaliseen elämään perustumaton kamari-idealismi, on siitä tullut *sielulliset tosiasiat tajuavaa, tietoisuuteen herännyttä tahtonuorisoa,* joka on valmis uhraamaan työnsä, elämänsä, henkensä niiden arvojen puolesta, jotka se näkee korkeimpina. Suuri norjalainen runoilija ja näkijä, Henrik Ibsen, on jo vuosikymmeniä sitten piirtänyt kuvan tällaisen nuorison ihanteesta aatedraamassaan »Brand» (1866), joka on kuin tahtoihmisen testamentti tuleville sukupolville.

Brand, erämaan pappi, on mies, jolla on suuri ja vaikea kutsumus taistella kaikkialla maailmassa esiintyvää puolinaisuutta vastaan. *Kaikki tai ei mitään,* on hänen jyrkkä vaatimuksensa. Yhteiskunnan uudistuksen on lähdettävä ihmissydämistä, vasta silloin kuin siellä tapahtuu vallankumous, käy ihmiskunta onnellisempaa tulevaisuutta kohden.

Tapaamme Brandin ylhäällä vuoristossa matkalla pelastamaan kuolevan tytön sielua. Kulku on vaikeata, usvaisessa vuoriseudussa merkitsee jokainen askel antautumista hengenvaaraan. Oppaana oleva talonpoika, kuolemaisillaan olevan tytön isä, tahtoo peräytyä. Hän lupaa suuret summat sille, joka tyttöraukalle antaisi autuaan lähdön, niin, koko omaisuutensa on hän valmis luovuttamaan. Mutta kun Brand kysyy, antaisiko hän elämänsä, säikähtää mies: hänellä on vain yksi elämä, jos sen menettää, mitä jää jäljelle? — Ja vaikka miesparka pelkää sitä, että hän jättäessään Brandin yksin yön ja usvan vaaroihin, voisi saada tuomion rautoihin, on hän lumivyöryn jyminän kuullessaan valmis syöksymään suin päin pakoon. Brand on murheissaan tuon vaistoihmisen matalan pelon tähden, sillä hän tietää, että vaikka mieheltä puuttuisi *voimaa* ja tarmoa, riittäisi *tahto* viemään hänet voittoon.

Mut avun turhan sille soi,
ken sit' ei tahdo, mit' ei voi.*

Mistä johtuu heikkous, ei yksin tuon miehen heikkous, vaan koko sukupolven voimattomuus. Brand näkee vain yhden syyn siihen: elävä usko on kuollut. Herra, joka oli ennen voimassaan

* Lainaukset on tehty Kasimir Leinon v. 1896 julkaisemasta erinomaisesta, mutta kielellisesti vanhentuneesta Brand-käännöksestä. Kustantajan tulisi toimittaa uusi käännös tästä merkillisestä runodraamasta.

Vastaava toimittaja: Yrjö Koivukari. Toimitussihteeri: Eino Mikkola.

Tavattavissa k:lo 11—13.

Toimitus ja konttori: Hallituskatu 17, h. 210. Puh. 35 316.

suuri, on viety kirkkojen turviin. Sunnuntaisin tunnetaan vakavuutta, tunnustetaan samaa uskoa, joka isille antoi voimaa, mutta elämään ei Jumalaa oteta mukaan. Heikko kansa näkee jumalansakin heikkona, kuvaa hänet kaljupäiseksi vanhukseksi. Ennen oli Jumala suuri, voimakas, sama Jehova, joka puhui kerran ukkosjyrinällä orjantappurain keskeltä Moosekselle. Hän oli suuri ihmeissään — hän olisi sama vieläkin, ellei kansa olisi velttoa ja uskotonta.

Oikea elämä ei ole arkipäiväistä laahustamista eteenpäin. Elämä on suurta taidetta, ihmissielu on taiteilija, jonka tehtävänä on luoda sielun sirpaleista kokonaisuus, uusi nuori Adam, joka on valmis Herran työhön. Jos viikko vierii hiljalleen kuin ruumissaatto, on se merkki siitä, että ihmisen nimi on pyyhitty elämän kirjasta. Mutta jos sydänveret kuohuvat, tahto uhkuu voimaa, silloin lähestytään kaivattuja kaukomaita, joissa vanhurskaus asuu.

Ihmishengen vapautumisella on suuria esteitä. Ennen kaikkea sitoo sen maahan *aine, tavara, raha.* Brandin äiti, joka ei ole koskaan hyväillyt poikaansa, on kuitenkin läpi elämänsä ajatellut tämän aineellista hyvää, kerännyt rahaa, äyrin toisensa jälkeen, toivoen kerran voivansa jättää kaiken pojalleen. Vain yhden ehdon asettaa hän, ennenkuin lupaa aarteet perijälle: tämän tulee hyvin kätkeä ne. Sama on, lisääkö hän perintöä vai, pääasia on, että se ei äyriäkään pienene. Brand kysyy:

Vaan jos ma toisen mielen saisin
ja kaikki tuuleen hajoittaisin?
Äiti: Häh? Tuuleen! Säästöt orjantöiden
ja surut päiväin, puuhat öiden.
Brand: Niin tuuleen.
Äiti: Sen jos uskallat,
mun sielun tuuleen hajoitat!

Brandin äiti on jo nuoruudessaan rikkonut, mennyt isänsä tahdosta naimisiin aineellista etua ajatellen. Sovittaakseen tämän on hän pojastaan kouluuttanut papin, jotta tämä toisi hänelle kuolinvuoteella lohdutuksen. Mutta hän pettyy suunnitelmissaan. Brand näkee äitinsä *rakkauden itsekkyyden* ja koko tuon *aineellisen perimisjärjestelmän* kierouden:

Te ikuisuuteen kurkoitatte
ja luulette, sen saavutatte,
kun lapsi perii vanhemmat,
ja polvet toistaan seuraavat.
Ja lapset teistä luotu vaan
on maat ja mannut hoitamaan.

Brand vaatii äitiään *luopumaan kaikesta* ja käymään hautaan kerjäläisenä. Mutta yhtä vaikeata kuin on eroittaa liekki kuumuudesta tai järven vesi kosteudesta, yhtä vaikeata on aineellisuuteen vajonneen sielun erota tavarasta. Brandin kuoleva äiti on valmis luopumaan yhdeksästä kymmenesosasta omaisuuttaan, mutta kaikesta, ei, se on mahdotonta. Hän ei voi Jobin tavoin irtautua maallisesta ja kuolee ilman lohdutusta.

Vain kokonainen ihmistahto voi täyttää vanhurskauden lain. On tahdottava vielä silloinkin kun kuolon kauhu uhkaa ihmistä. Ankaraksi kiihtyy taistelu Brandin sielusta, kun miehen kutsumus ja isänrakkaus joutuvat ristiriitaan keskenään. Brand tietää, että hänellä on käsky korkeimmalta uhrata elämänsä synnyinseudulleen, toimia pappina syvässä vuonon laaksossa, jonne aurinko vain parin kesäkuukauden aikana pääsee tunkeutumaan. Brand ja hänen puolisonsa Agnes ovat syvästi huolestuneita pienen Alfinsa kalvakkaiden poskien vuoksi. Brand luulee hänen osalleen riittävän sen, että hän oli jättänyt lupaavan elämänuran tullakseen tämän pienen seurakunnan sielunpaimeneksi. Mutta se ei vielä riitä. Lääkäri ilmoittaa, että vain nopea muutto pimeästä, usvaisesta vuonosta voi pelastaa lapsen hengen. Brand on valmis muuttoon, isä on hänessä voittamaisillaan papin. Vasta kun lääkäri väittää Brandin olevan ankaran muille, hellän itselleen, alkaa taistelu Brandin sielusta. Eikä yksin hänen, vaan myös Agneksen, äidin sielussa, käydään järkyttävä kamppailu tahdon ja tunteen välillä:

Brand: Olet äiti lapsosen
sana sull' on viimeinen.
Agnes: Vaimos' olen tahtos' sun,
siis on aina tahton mun.
Brand: Ota vaali multa pois!
Agnes: Enhän silloin äiti ois.
Brand: Tuohan tuomio jo on.
Agnes: Luotatko sä kutsuun Herran?
Brand: Luotan, nyt sä päätä vaan,
elämään vai kuolemaan!
Agnes: Tee kuin Herran käsky on!
Brand: Nyt on aika, laukes' jänne.
Agnes: Minne? Tuonne?
Brand: Ei, vaan tänne!
Agnes: Herra, kun voit vaatia,
täytyy kai mun uhrata.
Ota vastaan uhri tuo!
Brand: Jeesus, valkeus mulle suo!

Mutta tämä uhraus ei vielä riitä. Laakson pappilassa vietetään jouluiltaa. Agnes, onneton äiti, ei voi laata kaipaamasta pientä Alfia, joka makaa kirkkomaan mullassa. Hän on nähnyt unta, kuinka tämä ruusuposkin, ohut paita yllä tepsutteli äidin sängyn ääreen. Sillä hän ei jaksa vielä erottaa lasta ja tämän ruumista toisistaan, lumen alla uinuva on hänelle vielä Alf. Brand tietää, että äidin sydänhaavat on revittävä auki kokonaan, muuten ei tämä vapaudu.

Brandilla on edessään raskas tehtävä. Hänelle lähetetään apua, muuten hän ei jaksaisi täyttää velvollisuuttaan. Agnes haluaa pyhittää joulun poikansa muistolle, kaivaa kaapista esiin pienen vainajan vaatteet, lakit, takit, sukat, katselee niitä kaipaavin mielin. Brand vääntelee tuskissaan käsiään

kykenemättä mihinkään. Silloin syöksyy sisään mustalaisnainen alaston lapsi käsivarrellaan ja pyytää apua. Ja Agneksen täytyy luopua rakkaista muistoistaan. Vain yhden niistä, kyynelillä kostutetun Alfin paidan vie onneton äiti povelleen eikä Brandkaan henno sitä häneltä riistää. Mutta Agnes voittaa, näkee yli haudan taivaaseen, jossa Alf leikkii hymyhuulin ja on silloin *valmis uhraamaan kaiken*.

Nyt on Agneksen vuoro tuoda Brandille käsky ylhäältä. Hän on asettanut kaikki uhrialttarille, samoin on Brandin tehtävä. Vaatimus *kaikki tai ei mitään* kohdistuu yhtä voimakkaana häneen kuin hän on sen kohdistanut muihin. On olemassa vanha laki: *Jehovan nähnyt kuolon saa*. Agnes on taivaan nähdessään vihkiytynyt kuolemalle. Brandin valtaa tuska, kaiken muun hän on valmis antamaan, mutta tätä ei. Kun Agnes kysyy mieheltään, haluaako tämä vetää vaimonsa taas alas maan päälle, hoipertelemaan pimeään yöhön ja kaipauksen tuskaan, voittaa Brand yli-inhimillisen taistelun ja luopuu Agneksesta. Getsemanen tuskan valtavuutta kuvaavat hänen sanansa:

Sielu, luota uskohon!
Kaiken hukka voitto on!
Ikuisesti omistaa
yksin sen, min kadottaa.

Suurimmalle osalle ihmisiä on tällainen tinkimättömyyden vaatimus liian ankara. Ja sellainen mies, joka uskaltaa tuollaista esittää, on *yhteiskuntarauhalle vaarallinen*. On tärkeätä, että kaikki ihmiset oppivat saman tahdin marssiessaan elämän valtatietä. Heistä on karsittava pois kaikki oksat, sieluista särmät. Liiat vaatimukset on jätettävä saarnastuoliin ja sunnuntaihin, elämässä on järkevintä säilyttää viisas maltillisuus. Brandia pyydetään jäämään työhön seurakuntaansa, kunhan hän ei vain aja hulluutta ihmisten päähän. Mutta Brand ymmärtää, mistä on kysymys:

Jos miestä teillä tarvitaan,
niin sielultaan hän murhataan.

Hän tahtoo johtaa kansan pois tinkiväisyyden ja puolinaisuuden valtakunnasta. Opetuslapsikseen hän kutsuu kaikkia niitä, jotka tuntevat innostusta povessaan, veren polttoa suonissaan. Tässä uudessa yhteiskunnassa tulee usko yhtymään elämään.

Brandia syytetään kapinoimisesta. Hän ei kuitenkaan säikähdä arkamielisten uhkauksia, vaan luottaa siihen Jumalaan, joka on hänet pannut johtamaan. Joukot seuraavat häntä, mutta kuinka kauan. Vain siihen asti, kun heille selviää, että heidän lopullinen palkintonsa tulee olemaan sielun valkeus ja mahdollisesti orjantappurakruunu ohimoilla. Tie alkaa heistä tuntua jyrkältä, erämaataival raskaalta. Heille tulee nälkä eivätkä he jaksa uskoa Brandin tavoin:

Ken sanaan Herran tahtoo luottaa,
hän tietää, taisto voiton tuottaa.

Kun kapinallisille, kotinsa jättäneille, luvataan armahdus ja anteeksianto, ovat he valmiita palaamaan takaisin. Se valo, jonka Brand on heidän sieluissaan sytyttänyt, on pian sammuva:

Tuo haihtuu pian, uskokaa,
taas kaikki painuu ennalleen
kun kansa kotiin palajaa.
On varmaa, että seurakunta
taas pian nukkuu rauhan unta.

Kaikki palaavat takaisin entiseen puolinaisuuteen ja heikkouteen. Vain mielipuoli Gerd, joka näkee Brandissa Vapahtajan, seuraa häntä vuoritiellä, seuraa siksi kunnes alassyöksyvä lumivyöry hautaa molemmat alleen.

Brand soveltaa itseensä ja muihin korkeimman eetillisyyden vaatimusta. Vain itsensä alttiiksiantaminen elämässä voi taata ihmiselle siveellisen voiton. Kauniit sanat eivät riitä pelastukseen, uskon on ilmettävä teoissa. Elleivät ihmisen voimat riitä täyttämään sitä, mitä häneltä vaaditaan, tulee hänen olla täysin ja kokonaisesti sitä, mitä hän voi olla. Ken on *taistellut itselleen vapauden*, vain hän voi auttaa toisia ylöspäin, vain hän voi *johtaa* ihmiskuntaa. Oikea johtaja ei koskaan laske, kuinka suuria joukkoja hän voi saada kannattajikseen, hän seuraa vain *kutsumustaan*, sielunsa pyhää lakia. Vaikka häntä seuraisi taiston tiellä vain yksi ainoa ihminen, sekin mielipuoli, on hän valmis kulkemaan kirkkäin otsin kohti varmaa kuolemaa.

Vain tällaisessa uhrialttiissa idealismissa näkee Pohjatuuli kansamme pelastuksen.

Eino Mikkola.

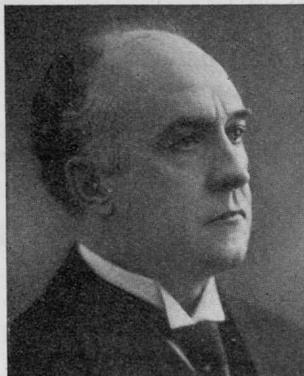
Kuka voi epäillä, että runous on vaikuttanut ihmiskuntaan valtavammin kuin mikään tieteellinen oppi, kuin yksikään inhimillinen laitos ylipäänsä? Kansojen lapsuudessa oli laulu heidän uskontonsa, heidän moraalinsa, heidän historiansa. Ja kansakunnan kehittyessä kuvastuu sen runoudessa kaikki, mikä kansan keskuudessa liikkuu.

J. V. Snellman.

Elämällä on juuri se arvo, jonka me sille annamme. Me väritämme sen verellämme, me nostamme sen korkeimpiin mahdollisuuksiin saakka, tai annamme sen himmetä mitättömiin. Me itse! — Ja edesvastuu siitä on meidän ja ainoastaan meidän.

Erkki Melartin.

MITEN TAIDETEOKSET SYNTYVÄT.

Yleisölle on varmaan mielenkiintoista saada kurkistaa siihen salattuun maailmantaiteilijan sieluun, missä taideteokset syntyvät ennenkuin ne ovat kirjoina pöydällämme, sävelteoksina soitettavina ja laulettavina, tauluina tai veistoksina huoneissamme. Tässä tarkoituksessa käännyimme ensiksi kirjailija, tohtori Eino Railon puoleen pyytäen häntä kertomaan viime jouluksi ilmestyneen teoksensa »Virsikirja ja silkkihuivi» sielullisesta syntyhistoriasta. Meidän kirjallisuudessammehan on varsinainen psykolooginen romaani, joka tunkeutuu tekojemme aiheuttajain alkusyihin, vielä aivan lapsenkengissään. Sitä mielenkiintoisempaa on tutustua tekijän valaisevaan esitykseen tämän teoksen synnystä, joka on saanut kirjallisuutta rakastavan yleisön puolelta niin suosiollisen vastaanoton.

Kysymys siitä, miten kirja — runoelma, romaani, tieteellinenkin teos — on syntynyt, on syvällinen ja kaikilta osiltaan tuskin eriteltävissäkään. Kirjallisuuden historiassa on lukuisasti esimerkkejä siitä, kuinka silloinkin, kun voimme yksityiskohtaisesti luetella ne edeltävät työt, kehykset ja tapahtumat, jotka ilmeisesti ovat johtaneet jonkin runoteoksen syntyyn, itse varsinainen luomisen ihme, sielun innoittunut mysterio, konseptio, silti jää vain intuitiolla oivallettavaksi. Tunnemme, etteivät nuo ulkonaiset tosiasiat pohjaltaan olekaan johtaneet teoksen syntyyn, vaan että tämän ydinosa, varsinainen oleellisuus, on konsipioitunut ensiksi, kohonnut mystillisellä tavalla taiteilijan sielusta, ja vasta sitten ikäänkuin katsoen ympärilleen hakenut ne kehykset, ne käytännölliset apukeinot, joiden kautta se on saanut muille tajuttavan ja olemuksensa syvintä laatua vastaavan ilmitulomuodon. Tarkoitan tällä sitä, ettei esim. Dante e n s i k s i tutkinut skolastiikkaa ja s i t t e n ruvennut sepittämään siitä saamansa konseption mukaista runoelmaa, vaan että hänellä on jo varhain, *Vita nuovan* synnyn aikoina tai aikaisemminkin, välähtänyt sielussa suuri runollinen näky, jota hän sitten alati viljeli mielessänsä ja jolle hän etsi keskiajan maailmankuvasta ja filosofiasta taiteellista ilmentämispyrkimystänsä tyydyttävän muodon. Tämä peruskonseptio taas on mystillinen, huomattavalta osalta takatajuntainen, omaehtoinen taiteellisen sielunelämän ilmiö.

Minun olisi siis selvitettävä »Silkkihuivin» peruskonseption synty. Luulisin pysyväni lähimmin totuudessa, jos sanoisin sen periytyvän niistä omakohtaisista elämyksistä, joita osalleni koitui kapinakeväänä 1918. Sanomalehtimiehenä v:sta 1906 saakka olin tietenkin joutunut usein miettimään valkoisten ja punaisten vastakohtaa ja olin viimeiseen saakka uskonut suomalaisen työmiehen isänmaallisuuteen. Kapinan jälkeen askarrutti minun samoin kuin muidenkin mieltä alati kysymys, miten tämä onnettomuus oli ollut mahdollinen. Etsin siihen loogillista selitystä ja palasin vähitellen takaisin vanhalle kannalleni: ihanteelliseen käsitykseeni suomalaisesta työmiehestä. Eivät hänen perusominaisuutensa olleet tätä kaameutta aiheuttaneet, vaan ajan ilmassa olevat, hänen kehitysasteelleen ylivoimaiset harhat, joiden tuuliin jouduttuaan hän ei enää ollut teoistaan täysin vastuullinen. Vähitellen rakentui näin sielussani niiden suomalaisten työmiesten yhteiskuva, joita olin monta lapsuudesta saakka läheisesti tuntenut ja pitänyt ystävinäni, ja niin syntyi Tinari. Hän on siis sekä selitys että puolustus, ja samalla kaikessa vaatimattomuudessa tosi miehen — sankarin — tyyppi, se, joka meidän on koetettava löytää ja jolle on ojennettava veljenkäsi.

Konseptioon on sitten ikäänkuin Tinarin hahmon tueksi, hänen ihanteellisen kuvansa rinnalle, hiivittäytynyt joukko niitä suomalaisia pieneläjiä, joita me kaikki tunnemme ja rakastamme, ja jotka suorittavat vaatimattoman elämänosuutensa »uskollisin sydämin ja vilpittömin käsin». Nähtävästi tässä on ollut pyrkimys rikastuttaa konseption välähdyttämää elämänkuvaa kirkkaalla ja kauniilla, itsetiedottomasti syvällä inhimillisyydellä. Suutari, Heikki, Leena ja vielä kartanon vanha rouva — he ovat kaikki tämän pyrkimyksen tuloksia, siveellisesti korkeita ja sopusointuisia olentoja, joilla on tarkoitettu saada aikaan suuri rauhan ja osaansa tyytymisen tunnelma. Hekin ovat aineksia siinä »selityksessä», jollainen Tinarin kohtalon kuvaus tahtonee olla.

Se pohja, jolta tämä selitys lähtee, on siis sovinnollinen, rohkenen sanoa: humaani ja oikeuteen pyrkivä. Tämän perussoinnun se on saanut siitä henkisesti heränneille luullakseni yleisestä ja yhteisestä käsityksestä, että me kaikki olemme jollakin tavalla myötäsyyllisiä siihen, mitä tapahtuu, että meitä alati painaa ja kiirehtää maksamattoman velan tunne.

Joka on jotakin saanut, häntä omatunto kehoittaa antamaan sitä muille, ja milloin jotakin tapahtuu, on kysymyksessä myös tunnetun tai tuntemattoman syyllisyyden rankaiseminen, elämän tasapainon vuoksi välttämätön sovituksen teko. Tulin yllätetyksi ja liikutetuksi kuullessani professori Yrjö Hirnin 60-vuotispäivänään, vastatessaan johonkin onnittelupuheeseen, muutamin syvällisin sanoin viittaavan tähän »kulttuuri-ihmisen syyllisyydentuntoon» (skuldmedvetande). Luulen, että tuo siihenkin saakka usein pohtimani asia painui silloin erikoisesti mieleeni ja että se on tullut konseptiooni mainitun hetken kautta ja kirkastamana. Tämä asia on muuten liian laaja tässä tarkemmin käsiteltäväksi, sillä sehän sisältää jokaisen ihmisyyden arvon ja kauneuden tietoisuuteen heränneen yksilön, koko sanan oikeassa mielessä sivistyneen ihmiskunnan huokauksen: *pater, peccavi!*

Tämä syyllisyydentunto se varmaan muodostaa kertomuksen »minän» syvimmän pohjavireen — on konseptiossani ikäänkuin hakenut itselleen hänestä medion ja puhuu hänen kauttansa. Siitä johtunee myös »minän» ja Liisan järkyttävä suhde, joka samalla on isän nuoruudenhairahduksen musertava rangaistus, siitä suutarin emännän tragiikka. Konseption tämä yksityiskohta: Liisan syntyperä ja »minän» rakastuminen häneen, voi muuten juontua eräästä kymmenkunta vuotta sitten kuulemastani tapahtumasta: isä huomaa poikansa lähentelevän palvelustyttöä ja sanoo hänelle kahdenkesken: »Anna tytön olla — hän on sisaresi!» Se kerrottiin nimeltä mainitusta suuren herraskartanon isännästä ja jäi tämänkin vuoksi erikoisesti mieleeni. Todennäköistä on, että se siellä aikansa hauduttuaan itsestään nousi traagillisena aiheena näkyviin, mukanansa Liisa, mielikuva hennosta ja valkeasta viattomuudesta, joka joutuu suuren onnettomuuden uhriksi. Liisa on muuten kotoisin konseption omasta kirkkaudesta; ainoa kaukainen esikuva, joka mahdollisesti on voinut jossakin kohdassa vaikuttaa hänen hahmonsa muodostumiseen, on — kirjoittaessani en ollut siitä tietoinen — Dickensin Nelly, mutta tämäkin on hyvin epävarmaa.

Varhaisin konseptio on siis sisältänyt utukuvia tällaisista aatteista ja henkilöistä. Kun sitten syntyi ajatus sommitella tuosta kaikesta kirjallinen elämänkuva, täytyi mielikuvituksen ryhtyä sijoittamaan heitä määrätylle näyttämölle. Tekijän yksityisistä elämänvaiheista johtuu, että tämä näyttämö oli oleva Hämeessä, kartanon ja kylän piirissä, ympäristössä, jossa nähdyt elämän vastakohdat ja ihmistyypit olivat kotoisella maaperällä. Sieltä konseptioon yhtyi lisäksi luonto, ottamaan osaa ihmisten elämään ja olemaan heidän tunteidensa ja mielialojensa kaikupohjana, ei kylmän ulkoisesti kuvattuna, vaan sielullisesti elettynä kauneutena. Valitettavasti — rohkenen sanoa ohimennen — Suomen kirjallinen psyke näyttää olevan vielä niin kehittymätön, ettei se kykene tajuamaan luontoa tällä sielullisen vastaanoton ja eläytymisen omakohtaisuudella.

Kun sitten oli ratkaistava, miten tämä kaikki, joka siis on suurimmaksi osaksi psykologista laatua, oli parhaiten kirjallisesti ilmaistava, oli valittavana kaksi tietä: joko syrjästä tehty ulkopuolinen kertominen tai päähenkilön oma ajattelu, puhe ja itse kuvaama toiminta. Kun kysymyksessä oli mitä herkimpien ja läheisimpien ajatusten, mielialojen ja mielikuvien ilmaiseminen, sielullisen kuvastimen luominen, josta konseptio elävästi heijastuisi, ei syrjäisen ulkoinen kuvaus näyttänyt tarjoavan riittäviä mahdollisuuksia, vaan oli yksilön oma itse-erittely ja rippi ehdottomasti paras keino. Muuten ei olisi ollut mahdollisuutta seurata päähenkilön sielunelämää niin läheisesti kuin oli välttämätöntä. Tämän vuoksi tekijä valitsi »minä»-kertomuksen muodon, joka oli vielä edullinen siksi, että »minän» elämänkaaren alle mahtui mukavasti konseption koko näkemys. Tästä aiheutui sitten itsestänsä, että teos sai muistelman luonteen. Kirjoittaessani en ollut silmänräpäystäkään tietoinen siitä, että — kuten on sanottu — Juhani Ahon »Muistatko?» olisi tähän vaaliin vaikuttanut, enkä voi vieläkään käsittää sitä missään kohdassa tapahtuneen.

Suunnilleen tällainen oli »Silkkihuivin» peruskonseptio ruvetessani kirjoittamaan sitä. Mainitsematta on jäänyt useita tärkeitä henkilöitä: isä, suomalainen soturihahmo vouti, ja kirkkoherra, sekä »minän» uskonnollinen, kosmillinen sielunelämä, mutta heidän ja tämän käsittelyyn ei tässä ole tilaisuutta. Aloitin käytännöllisen suorituksen huvilallani Pälkäneellä jo kesällä 1930, mutta keskeytin työn, koska seuraavan talven ja kesän muut tehtävät eivät suoneet siihen aikaa. Kesällä 1932 olin aikeissa ryhtyä siihen uudelleen, mutta tuntien, etten ollut saanut sitä vieläkään »kypsytetyksi», kirjoitinkin »Menneen kesän», joka on kauttaaltaan runo- eikä »muistelmateos», joksi se on tahdottu leimata. Viime keväänä, tarkasti sanoen huhtik. 28 p., kuten työpäiväkirjani ilmoittaa, ryhdyin sitten lopullisesti »Silkkihuivin» kirjoittamiseen. Suurimman osan työstä suoritin Pälkäneellä, iltahetkinä sen jälkeen, kun olin ensin käyttänyt velvollisuuteni mukaisesti päivän varsinaiset työtunnit »Kirjallisuuden historiani» sepittämiseen; vain loppusivut valmistin Helsingissä syyskuun puoliväliin mennessä. Nimenä oli ensin »Maan vääryys», mutta Liisan olemuksen hento runollisuus voitti ja nimi

RAJALLA.

KUMMALLA PUOLEN TAISTELEMME?

Oltiin matkalla Rajajoelle. Mutta oli ilmeisesti tarkoitus, että pysähtyisimme hetkeksi ajattelemaan vanhaa Venäjää, koska autostamme särkyi kumi juuri Ilja Repinin talon kohdalla. Suuri maalarihan oli venäläisen talonpojan poika.

Sellaisen talon kuin tämä Repinin voi kai vain venäläinen rakentaa: täyteen pieniä ulkonemia, syvennyksiä, kohoumia, parvekkeita, kattoja, nurkkia, sekaisin ilman mitään järjestystä. Seinätkin kirjavat. Mutta jollakin kohdalla on muutamia kauniita, pehmeitä värisointuja. Maalarin talo.

Osittain rakennuksen sisällä on eräs parveke, jossa Repin aina nukkui, kesät ja talvet. Sen kartionmuotoinen katto on kokonaan lasia. On imponoivaa ajatella, että hän siis nukkuessaan ja herätessään näki aina vain taivaan.

Mutta tämä ihminen on katsellut myöskin maata. Joka päivä viimeisinä vuosinaan hän ruokapöydästään katseli sitä puiston kumpua, johon hänet haudattaisiin. Nyt siinä on korkea multahauta. Valkoisessa ristissä kukkivat hajuherneet. Maisemakin ympärillä on venäläisen pehmeä ja lempeä: loivasti kaartuvaa niittyä, joitakin puita, joku sypressintapainen kataja kedolla, taempana loistaa taivasta vasten keltainen viljapelto. — Nukkua ja herätä katsoen taivasta, syödä rakastaen maata, kuolla ja tulla haudatuksi sen taivaan alle siihen maahan. Sellaisessa elämässä ja kuolemassa on jotakin hurskasta, vanhassa mielessä mystillistä. Luonnonmystiikkaa, aavistusta jostakin kosmillisesta, joka voi ilmaista itsensä meille kaikessa mitä näemme, kuulemme ja kosketamme.

Ei ole ihme, että Repin vanhus sydämensä pohjasta vihasi bolsevismia, nykyistä Venäjää, jonka rajaa kohti nyt olimme matkalla.

Kannattiko mennä katsomaan Rajajokea ja tuota punavalkoista siltaa, jossa käy Idän ja Lännen raja. En ollut uskonut, että kannattaa. Mutta toista on sittenkin vain teoriassa tietää, toista nähdä ja kokea.

Paikka *oli* järkyttävä. Venäläiset ovat saaneet aikaan tämän järkyttävyyden. He osaavat käyttää harvoja symboolejaan niin, että ne tehoavat. Sillan tuolle puolen on rakennettu betoonista punainen »riemuportti». Sen kulmassa Neuvostoliiton symboolit sirppi ja vasara, keskellä kirjoitus: »Kaikkien maiden köyhälistöt yhtykää!» Ja verenpunaisen lipun kulmassa on jälleen sirppi ja vasara. — Meidän valkoisella puolellamme on vain kaksi pientä, tummanharmaata leijonaa valkeissa tolpissa kahden puolen rataa. Lippua käytetään vain juhlina. Meidän puolemme on hillitympi, ylhäisempi. Mutta onko meillä varaa olla niin ylhäisiä ja hillittyjä? Niin »vanhoja». Emmekö mekin tarvitse selviä, näkyviä symbooleja, joiden ympärille voimme kokoontua?

En oikeastaan tiedä, mitä Venäjä on. Mutta kun seison siinä vielä muistissani kuva Repinin Venäjästä ja katselen Neuvoston sameanpunaista porttia tajuan selvästi, että Neuvostovalta on vieras demooni, joka kylmin, rautaisin käsin hallitsee Venäjän kansaa, sen *ruumista*. Mutta bolsevismi ei koskaan ole Venäjän kansan*hengen* ilmaus, eikä se milloinkaan saa todella valtaansa venäläisenkään *sielua*. Venäläisellä voi kyllä olla kahdet kasvot: paholaisen ja enkelin. Mutta hänen kasvonsa eivät ole bolsevismin kylmät, mekaaniset hirviönkasvot, jotka eivät tunne eivätkä tunnusta ihmistä eikä Jumalaa.

Näiden kuin kahden eri maailman välillä virtaa hiljaisena, rauhallisena idyllinä pieni joki. Ja maisema on samaa idylliä molemmin puolin. Niin kauas kuin näkyy. Sitä katsellessa tuntuu kummalliselta, että ihmiset »panevat toimeen» rajoja.

Mutta rajat ovat olemassa. Tajuntaan nousee ahdistava, ilkeä mielikuva, painajainen, kuumeuni: joen rannat alkavat liikkua, miehiä, vihollisia ryömii ylös pengertä kiväärit kädessä ja patruunalaukut ympärillä. On kuolemanhiljaista. Kohta alkaa — sota.

Coudenhove-Calergi on aikoinaan puhunut, mitenkä Euroopan mahdollisen sodan Venäjää vastaan pitäisi, jos mieli voittaa, olla *uskon sota*, jossa soditaan europalaisen vapaudenaatteen puolesta. Mutta ei »vapauden aate» sinänsä riitä vielä antamaan kylliksi voimia uskonsotaan. On toista, jos siitä tulee sota *uuden, henkisen maailmankatsomuksen puolesta ja sitä vastaan*. Tässä taistelussa bolsevismi edustaa vanhaa lahoa taantumusta, sillä se rakentaa materialismille. Ja materialismi tieteellisenä maailmankatsomuksenakin on kuolemaan tuomittu. Se kuu-

---

tuli nykyiseksi. W.S.O.Y:n johtaja Jäntti antoi kritiikillään lopullisen kehoituksen tarkoin pitämään erillään ne kohdat, joissa »minä» muistelee menneitä, niistä, joissa hän puhuu nykyisyydestä, minkä kautta teoksen piirustus kirkastui. Kansilehden sommitteli taiteilija Bruno Tuukkanen.

H:ki, 8. II. 34. *Eino Railo.*

luu menneisyyteen. Uuden ajan tunnus(merkki) on henkisyys ja käsitys siitä, että kansojen ja ihmiskunnan elämä ja kohtalot muodostuvat sen mukaan, mikä henki siinä kulloinkin vallitsee. Valaisevan esimerkin tästä löydämme läheltä omasta menneisyydestämme:

Mikä ratkaisi viimekerralla maamme kohtalon? Aseet? Ei, vaan *usko*. Usko näkymättömään, pyhään isänmaahan. Meidän *kansallishenkemme* se oli joka voitti. Todelliset, ratkaisevat taistelut oli käyty ihmisten sieluissa jo kauan ennen kuin kaikki ulkonainen tapahtui silmäimme edessä. (Joka viime vuonna näki ja koki Kersti Bergrothin ja L. Grandellin »Jääkärit» näytelmän sai varmasti uuden, syvän käsityksen noista sieluntapahtumista.)

Tulevaisuudessa voi olla kysymys vielä enemmästä kuin 1918. On oleva selvästi vastakkain sokeuden, materialismin, eläimellisyyden demooniset voimat ja — korkeampi ihmisyys, usko henkeen, Jumalaan. Ehkä meidän ei tarvitse enää käydä sotimaan asein. Mutta sieluissa tätä taistelua käydään kaiken aikaa. Me käymme sitä joka päivä yksilöinä ja kansana. Ajatelkaamme kerrankin johdonmukaisesti ja selvästi loppuun saakka, niin tajuamme:

Jokaisen kuolleen, mekaanisen päivän, jonka elämme, taistelemme jo nyt väärällä puolella, Neuvoston lipun alla. Neuvostovallan henki itää meissä, ympärillämme, koko yhteiskunnassamme. Se versoo kaikkialla, missä unohdetaan olla *ihmisiä*, missä palvellaan töin tai ajatustottumuksin korkeimpana elämän arvona rahaa, tavaraa, kaikkea ulkonaista. Kaikkialla, missä on lakattu taistelemasta valoon ja etsimästä totuutta. Se asuu jokaisessa dogmissa ja iskulauseessa, josta henki on kuollut. Se vaikuttaa kaikkialla, missä ei ole uskoa *elävään* ihmiseen eikä *elävään* Jumalaan.

Jos tahdomme taistella tulevaisuuden armeijassa, ei meidän tarvitse elämän ja nuoruuden loistavaa punaista luovuttaa vihollisillemme. Kuuman, punaisen veren täytyy virrata suonissamme. Mutta jos ihminen on vihkiytynyt korkeisiin tehtäviin, hänen verensä täytyy puhdistua ja tulla kirkkaaksi hengen valossa. Siihen täytyy syttyä sama puhdas hehku, jota on punaisten kukkien terälehdissä. Se hehku on auringosta. Ei maasta.

Astrid Reponen.

MISSÄ PILEE KULTTUURIVAARA?

Eräänä tunnusomaisena piirteenä julkisessa sanassa, oppineiden puheissa ja erittäinkin pöytäkeskusteluissa on ollut viime vuosina huolestuminen n.s. sivistyneen köyhälistön arveluttavasta lisääntymisestä. On oltu huolestuneita siinä määrin, että on alettu miettiä keinoja, miten saada ehkäistyksi m.m. yliopiston opiskelijaluvun jatkuva nousu, onpa joillakin tahoilla annettu viitteitä kansakoululaitoksen supistamisesta. Nämä basillit on tartutettu jo suoraan kansasta nousseiden ensi polven sivistyneiden aivoihin siinä määrin, että he uskovat tosissaan olevan tarpeellista ruveta rajoittamaan kansan sivistyspyrkimyksiä.

Mitä joutuukaan terveellä vaistolla varustettu ihminen ajattelemaan noita puheita kuunnellessa? Eivätkö ne juonna pohjaltaan vääristä pelkovaikutteista, jotka tahtovat ehkäistä kansasta nousevan luovan hengenvoiman esiinmarssiin, koettaen varata niin pitkälle kuin suinkin vanhalle lahonneelle virkamies- ja muulle luokka-aristokratian kuolettamalle sivistysainekselle mahdollisuudet säilyttää asemansa, ja siten käyttää jatkuvasti köyhältä kansalta imetyt varat epäkansallisten päämäärien toteuttamiseen?

Nykyajan elämäntaistelu on lujaa, valta kuuluu vain voimakkaille. Terve, rehellisyyden kuohuvista lähteistä purkautuva voima ei lannistu vaikeuksien kohdatessa olkoot ne kuinka valtavat tahansa, vaan vahvistuu. Tämä kirjoitus ei sisällä huolestumista, vaan uskoa kansallisten voimien voittoon, t i e t o a, että olemme tulevaisuuden kansa, mutta tulevaisuuden kansa vain sillä ehdolla, että j o h t a j a m m e lakkaavat myymästä itseään Juudaksen kukkaron

kantajiksi. Tietäen, kuinka suunnattoman vaikeaa on sellaisten, jotka lähtevät pohjalta kamppailemaan tyhjin taskuin, saavuttaa moraalisen kuntonsa ja lahjojensa oikeuttama paikka elämässä, on välttämätöntä ottaa asiat kovakouraisesti käsiteltäviksi.

Puhuttaessa sivistyneen köyhälistön lisääntymisestä ja samassa yhteydessä valtion varojen tuhlauksesta viitataan tavallisesti vain k a n s a n keskeltä opinteille ponnistautuvien suunnattomaan kasvuun niinkuin yksinomaan heidän kouluuttamiseensa uhratut varat olisi kulutettu hukkaan. Miksi ei esitetä koskaan laskelmia, kuinka suunnattomasti meillä tuhlataan valtion varoja vanhan, rappeutuvan kokonaan epäkansallisen sivistyneistön heikentyneiden jälkeläisten p a k o l l a kouluuttamiseen? Ja miksi ei puhuta, kuinka suunnattomasti meillä tuhlataan valtion varoja vielä virastojamme hallitsevan, kansallisen Suomen voimistumista estävän virkamiesluokan kaikkea uudistumista jarruttavaan tuloksettomaan työhön? Nuori sukupolvi näkee, miten p e r u s t e i s s a on vika, miten juuri perusteet vaativat uudistamista. On ohi äitien lellipoikien aika, sijalle on astunut rautaisen työn ja taistelun aika, rehellisen ihmiskunnon ja voiman tunnustamisen aika. Sen seurauksena on yhä nopeammaksi muuttuva sivistyskiertokulku. Ja eikö ole kansan kokonaisuuden nimessä oikeudenmukaista, että ne varat, jotka nykyisin valtion kukkarosta tuhlataan henkisesti heikentyneiden yksilöiden pakkokouluutukseen, käytettäisiin varattomien, l a h j a k k a i d e n yksilöitten kouluuttamiseen? Tapa, miten y l h ä ä l l ä olevat ovat huolehtineet yksinomaan omista eduistaan, laiminlyöneet kansan, on synnyttänyt kansassa oikeutettua herravihaa. Niin pian kuin kansa saa tuntea, että maan sivistyneistö on todella heidän väkeään, on se halukas huolehtimaan omistaan. On sanottava, että vanha sivistysajattelu on merkillisen alhaalta näkevää paariasajattelua. Se on sidottu alamittaiseen ylemmyysluuloon ja sille on ominaista nousukasmainen piirre halveksia etenkin ruumiillista työtä, eroittaa oppiarvoja suorittaneet yksinoikeutetuiksi sivistyksen tuottamien etujen omistajiksi. Uusi ajattelusuunta nostaa ruumiillisen työn sille kuuluvaan kunniaan, kieltää ajan ja varojen tuhlauksen henkisesti kykenemättömiltä. Tämä on kaunis ilmaus ihmisjoukkojen henkisestä kasvusta, syvemmän käsityskyvyn kehittymisestä. Ja mitä varten ovat olemassa ammattikoulut, mitä varten tehtaat, mitä varten talonpoikien pellot? Eikö ole aika alkaa johtaa sinne päin sivistynyttä köyhälistöä, joka ei kykene omalla kunnollaan valloittamaan korkeampaa paikkaa yhteiskunnassa!

Erikoisesti puhuttaessa tieteen ja taiteen lapsipuolen asemasta maassamme, on kysyttävä eikö syy ole itsessään tieteen ja taiteen palvelukseen antautuneissa, etteivät he ole kyenneet kirkastamaan työnsä arvoa kansan syville kerroksille. Äitien lellittelemänä kasvaneella, hiljaisuudessa tuhertavalla kalpeaverisellä sivistyneistöllä on hyvin vähän sanottavaa nykyaikana, joka vaatii kaikilta aktiivisuutta ja voimaa. Aikamme tunnusmerkkinä on arkamielisyys ja laskelmallisuus, jonka mukaan r a h a tunnustetaan ratkaisijaksi. *Näin on jouduttu täyden diletantismin tielle,* siihen synkeään olotilaan, että sorretaan luovaa kykyä samanaikaisesti suosien ja auttaen esiin onnenonkijoita rehellisten yrittäjäin kustannuksella. Dilettantit auttavat eteenpäin diletantteja, sivistys rappeutuu askel askeleelta. Eivätkö meilläkin maan ensimmäiset miehet ole kyllin nöyriä polvistuakseen rahan jumalan edessä? Tässä köyhässä maassa, jossa tuotantovoimat ovat suurimmaksi osaksi vapauttamatta, kansan elintaso monin paikoin suorastaan kurja, tahtoisivat, ei vain vanhat vallanpitäjät, vaan myös mökeistä lähteneet poliitikkomme, kirjailijamme ja taiteilijamme päästä joittenkin englantilaisten loordien ja paroonien asemaan, jotka opettavat joukoille itsehillintää, traditioiden kunnioitusta, nöyryyttä ja alistumista, mutta itse asuvat palatseissa, — oikeaa kulttuuriliberalismia. Onpa oltu meilläkin jo taiteen poroporvariudessa niin pitkällä, että on hyväksytty pelkkä ammattilaisuus myös taiteen alalla, kielletty pyrkimyskin johonkin korkeampaan. Vaikka vaistotaan, että *taide vaatii koko elämän viimeistä veripisaraa myöten,* ei ole mitään sen vihatumpaa kuin todellisen palavan runoilijahengen vapaudenrakkaus.

On ymmärrettävää, että aikamme ihmisistä suurin osa näkee rahan ylimmäksi määrääjäksi, koska heidät on kasvatettu tuohon ajatteluun, johdettu jo lapsista saakka sille heikkouden tielle, etteivät ole milloinkaan saaneet kokea pelkonsa voittamisen tuomaa itsetunnon kasvua, vaan ovat aina tanssineet rahan määrättävissä, oppineet kumartamaan, oppineet hymyilemään kuin marionetit rahaa pitelevän käden viittauksesta. Tämä ihmisen primitiivisen luonnon taipumus aineellisuuteen on kerta kaikkiaan niin valtava, että ellei kasvatuksen kautta kirkasteta henkisen elämämme arvoa pysähtyy kehityksemme, muuttuen kuluksi taaksepäin. Merkit tähän taantumuksen suuntaan näkyvät arveluttavina. — Eikö voida täydellä syyllä puhua maamme sivistyksen rappioilmiöistä? Lisäksi on erikoisesti merkille pantavaa, että juuri rahaa hallitseva osa kansastamme, jolta ei mitään puutu, potee tuon rappeutumisen parantumatonta sairautta, kun taas se osa, joka ponnistelee ylöspäin yksin omasta kunnostaan

TEATTERI

»NOAK».

André Obey on Grand Prix'n mies, mikä ei kuitenkaan merkitse niin paljoa kuin miltä näyttää; eikähän korkeaa palkintoa anneta tulevaisuuden lupauksista, vaan tehdystä työstä.

»Noakin» syntyhistoria on täällä tuntematon, mutta pakostakin kohoaa varsin tunkeilevana ajatus: joko »Vihreiden niittyjen» sensatio — sekä siellä missä sitä on esitetty että siellä missä sitä ei ole saanut esittää — tai sen tarkoituksellisuus on ollut mukana virittämässä »Noakkia» eloon. Ja koska ei ole oikeutta uskoa, että todellinen taiteilija luo mitään yksinomaan sensatiopyrkimyksestä, täytyy tälläkin näytelmällä sikäli kuin se pyrkii olemaan taideteos, olla myös tietoinen tarkoituksensa. Mikä se on ja miten se on onnistuttu esittämään, osoittavat yhdessä taideluoman arvon, sillä todellisessa taiteessa on aina myös sisältöä, siinä on eetillinen arvonsa, eikä vain tekotavallinen; keino yksin, ilman sisältöä ei ole mitään taidetta, vaan taituruutta, käsien työtä eikä pään.

Mikä siis on »Noakin» tarkoitus? Mihin pyrkii tekijä näytelmällään? — Raamatun Noakkertomuksen olemuksenahan on ehdoton, syytä kysymätön usko. Voi siis ajatella, että näytelmän kirjoittajan tarkoituksena olisi, käyttäen hyväkseen kertomuksen leppoisia puitteita, tehdä tuo vuorenluja usko tajuttavaksi, ymmärrettäväksi sekä luoda sen ympärille kaunis, eheä esitys, jättäen niin katsojan mieleen pysyväksi eetillisesti ehyen ja taiteellisesti kauniin kuvan. Tällainen tarkoitus tekisi raamatullisen aiheen ymmärrettäväksi, joskin olen sitä mieltä, etteivät uskon asiat sovi esitettäviksi teatterissa (ei tietysti myöskään elokuvissa), vaan ainoastaan kirjallisuudessa, kuvaamataiteessa ja rakennustaiteessa, joissa esitys on valmis eikä jää satunnaisen tulkinnan varaan; aivan samoin kuin alttaritauluun ei voi maalata ketään tunnettua henkilöä, moitteettomintakaan, sitä profanoimatta. Tässä näytelmässään ei Obey kuitenkaan pyri mihinkään tällaiseen. Sen todistaa pitkin matkaa johdonmukaisesti toistuvana paikoitellen orastavan vakavan tunnelman järjestelmällinen, suunnitelmallinen rikkominen eri tavoin käytetyin banaalein keinoin. Ei voi päästä siitä, että kirjailijan tarkoituksena on muodollisesti, pinnallisesti, hetkellisesti hartaankin tunnelman silloin tällöin rakentaminen peittääkseen tällä teoksen ilmeistä sisäistä päämäärää, uskon repimistä, vahingon tuottamista ihmisen siveellisesti vakavalle minälle. Menkää rehellisesti itseenne, näytelmän katsojat — myöskin n.s. taiteentuntijat ja kulttuuriyleisö — menkää itseenne, punnitkaa, mitä pysyväistä jälkeä »Noak» on teihin jättänyt. Olen varma siitä, että te, jos vain olette itsellenne rehellisiä, toteatte, että siellä oli joitakin kauniita kulisseja, että näyttämöllä juostiin ja touhuttiin paljon, että Noak teki leppoisan, miellyttävän, joskus hartaankin tai patriarkaalisen, mutta vähän hassahtavan vaikutuksen, ja että minä en enää koskaan elämässäni voi ajatella Noak-kertomusta muussa kuin tämän näytelmäesityksen antamien kuvien yhteydessä, että minulta on Raamatun kaunis vedenpaisumuskertomus särjetty ikuisiksi ajoiksi. Ja tämä ei ole näyttelijäin eikä edes ohjauksenkaan syy, vaan näytelmän kirjoittajan ja siis näytelmän valinnan syy. Monelta on nyt varastettu puhdas Noak-kertomus. Ja eikö henkinen varkaus ole siveellisessä katsannossa vielä paljon suurempi rikos kuin aineellinen varkaus?

Jokainen meistä voi ilman muuta heti luetella ne kirjat, näytelmät, maalaukset, veistokset, musiikki-

---

tietoisena, tuottaa todella kestäviä sivistysarvoja maalle, tuottaa tekoja, jotka hyvinvoinnin vallitessa jäisivät toteutumatta.

Koko kansa on kasvatusjärjestelmän uhri. Moraaliamme höllyttäen on meitä opetettu vaatimaan ja ahnehtimaan, tekemään kompromisseja kompromissien jälkeen. Siten on jouduttu lähelle olotilaa, jossa kansan elinvoima on muuttunut voimattomaksi välinpitämättömyydeksi, alistuvaksi vieraiden voimien palvelukseen, kunhan luvataan vain aineellista hyvää. Mutta viimeinkin ovat silmät avautumassa näkemään, missä piilevät syyt paljon puhuttuun sivistysvaaraan, myös taiteen alalla on koittamassa kansallinen herääminen. *Yrjö Koivukari.*

esitykset tai arkkitehtooniset luomat, jotka hänen mielestänsä ovat hyviä. Jos hän on erittelykykyinen ja lisäksi kriitillinen, voi hän myös sanoa, mikä niissä on ollut hyvää, mikä niistä on jäänyt hänen pysyväksi aarteekseen. Ja ne ovat todellisia aarteita, joista ihminen koko elämänsä ajan ammentaa voimaa. Tällaisten lahjojen ihmiskunnalle antamiseen kätkeytyy juuri todellisen taiteilijan suuri kutsumus. Enin osa n.s. taiteesta on kunkin kohdalla ollut arvotonta tai käsittämätöntä ja vaipunut unohduksiin. Mutta aivan samoin kuin löytyy positiivista hyvää, löytyy myös positiivista pahaa. Joko tahallista tai tarkoituksetonta. Joku ihmisen mielikuvaelämän osa voidaan ikuisiksi ajoiksi turmella niin, että jo ideaassosiatiokin riittää särkemään kaiken. Ja niin on käynyt varmaan useimmille »Noakin» näkijöille.

Sen vuoksi ne, jotka määräävät yleisölle esitettävästä taiteesta, kustantajat, teatterien johtajat, arvostelijat, tuntekoot myös vastuunsa. He tositeossa kasvattavat kansan suuren pääosan makusuunnan, he suorastaan määräävät sen. Jos yleisölle annetaan kulloinkin vain sitä, mistä se maksaa parhaiten, joudutaan sen makua tyydytettäessä tarjoamaan aina vielä hiukan sen halua pitemmälle menevää, siten vähitellen rämetetään yleisö ja sen mukana lopuksi leipätaistelun voimalla monet taiteilijat ja taidekin. Taiteen ymmärtämys alkaakin jo olla tässä maassa yhtä kaoottisessa tilassa kuin poliittinen rehellisyys ja siveelliset käsitykset.

Kirjailijalla on oikeus kirjoittaa näytelmä myös tai vaikkapa vain tulevaisuutta varten, mutta esittäjällä on oikeus esittää näytelmä vain nykyisyyttä varten, ja silloinkin vain sellaista ja sellaisena, joka on tarkoitettu todennäköisen yleisön valtavalle pääosalle eikä koskaan katoavalle vähemmistölle. Jos ennakkosensuuri puuttuu — niinkuin se toivottavasti on aina maassamme puuttuva — on teatterin ohjelmiston määrääjä suoranaisesti vastuussa siitä vahingosta, jonka hän esittämällään näytelmällä katsomolle tai katsojalle tuottaa.

Näytelmän esittämistä ei kuitenkaan oikeuta vain se, että se ei tee kenellekään siveellistä vahinkoa; se ei siis saa olla yksinomaista negatiivisuutta. Näytelmällä — ollakseen positiivista taidetta, täytyy olla positiivisia ominaisuuksia. Taideteos on vain se, jolla on pysyvä arvo, ja pysyväisyys saattaa piillä vain myönteisyydessä.

Näytelmään ja sen esitykseen en lähemmin puutu. Sen teknillisessä rakenteessa on mielenkiintoisuutta, esim. tavassa, jolla Noakin persoonaa tehostetaan, painamalla kaikki toiset henkilöt paljon alempaan tasoon, vieläpä siirtäen huomattavan osan heidän toiminnoistaan liikunnan piiriin. Ohjauksen perusvirheenä on ihmisten tekeminen sanoissaan ja toiminnoissaan lapsellisiksi. Arkaistinen elämä oli varsin kaukana lapsellisuudesta, paljon kauempana kuin mitä me ja meidän aikamme on. Lapsellisuutta ja naiviutta ei pidä sekoittaa, eikä myöskään naiviutta ja arkaistisuutta. Esityksessään oli Axel Slangus luonnollisesti päätään toisia pitempi saavuttaen paikoitellen hyviäkin tuloksia sankarillisesti kamppaillessaan näytelmän profaniutta ja taiteellisia tyhjöjä vastaan. Toisten esityksistä ei sitävastoin ole mitään sanottavaa. Liikehtiminen näyttämöllä oli liiaksi plastillisesti korostettua. Lavastus helppo tehdä ja verraten hyvä, varsinkin toisessa näytöksessä. »Noak on sekä kirjoitettuna että esitettynä näytelmänä taiteellisesti heikko.

Se, mitä tässä on sanottu, ei ole suinkaan tarkoitettu moitteeksi aktiivisille taiteilijoille, kirjailijoille, maalareille, näyttelijöille j.n.e., vaan tarkoitettu kylvettäväksi siemenenä taiteen virallisten holhoojien, kustantajien, teattereiden johtajien y.m. sekä ennenkaikkea näiden ohessa taiteilijain ja yleisön aktiivisten kasvattajien, ammattiarvostelijain mieleen.

Sanokaa yleisölle suoraan jotakin tarjotessanne, tahdotteko antaa sille taidetta vaiko ajanvietettä, mutta teillä ei ole siveellistä oikeutta tuottaa vahinkoa ainoallekaan.

Taiteen kaikkiin muotoihin aktiivisuutta, myönteisyyttä, tietoista tahtoa! *K. M. Wallenius.*

Kompia, veistellyt Larin-Kyösti.

HYVÄ SEURA.

»Tahtoisin ma saada jotain hauskaa seuraa,
aatellut oon lappalaista koiraa taikka peuraa»,
miehelle ma haastoin, »ei oo aina seuraa mulla».—
Viiniveikko mietti hetken, maljaan kaasi,
virkkoi: »ota seuraks itsellesi aasi!» —
Vastasin: »no, koska aiot tänne taasen tulla?» —

»MESTARI».

Sun kuvas loistaa kirja-ikkunoissa
ain laitakaupunkihin asti,
niin sikaareissa kuin myös saippuoissa,
niin ilkut kansaa itserakkahasti,
on taiteesees jo tullut tauko, tainnos,
nyt kelpaa matalinkin mainos,
myös puolikiitos sekä puolihutsut
ja nousukkaiden kerskat, iltakutsut
ja kirjoistasi uusi halpa painos.

ENSI-ILTOJA SUOMEN KANSALLISTEATTERISSA.

Kansallisteatterin viimeaikaisista ensi-illoista ovat *Pirandellon* »Löydänkö itseni?»- ja *Mussolini—Forzanon* »Sata päivää»-esitykset olleet esimerkkeinä koko esittävän ja kirjoittavan teatterin piirissä tällä hetkellä käytävästä suuntataistelusta.

»Löydänkö itseni?» on tyypillinen esimerkki siitä äskeisvuosina valtaan päässeestä draamasuuntauksesta, joka unohtaen teatterin yhteisöllisen luonteen on kääntänyt koko huomionsa yksilöön. Yksilön sieluntilojen erittely, hänen »itsensä, oman minuutensa etsiminen», hänen ulkomaailmasta ja sen tärkeistä yhteisöllisistä kysymyksistä eristäytyneisyytensä ja hänen kauttaaltaan egosentrisyyden leimaama elämänratansa on astunut sankariuden lunastuksen, eetillisyydessään ehdottoman, koko ihmiskunnan moraalia luovan ja uudistavan julistusdraaman tilalle. Säännöllisesti tätä draaman yksilöllistymistä on seurannut draamallisessa taiteessa niin välttämättömän tahtoelementin heikkeneminen. Dramaatikko asettaa itselleen kysymyksen, tarkastelee sitä moninaisten heijastajien valossa, mutta ei kykene pääsemään ratkaisuun, vaan lausuu lopputoteamuksenaan: tätä tapausta on mahdoton ratkaista yleispätevästi, tässä olen vain viitoittanut eräitä teitä, joita myöten kulkien saatetaan päästä »totuuteen», mutta itsekään en tiedä, mikä tämä »totuus» on! Dramaatikolta puuttuu tahto lopulliseen probleemin ratkaisuun.

Pirandello itse on sanonut »Löydänkö itseni?»-näytelmäänsä »persoonallisuuden tragediaksi». — Kuuluisa, kaikkien juhlima näyttelijätär etsii kaikkien näyttämöluomiensa keskeltä itseään, omaa minuuttaan. Hän ei tunne itsellään lainkaan olevan omaa elämää, hän kiertää loputtomasti samaa kehää: mikä minä olen?, mikä on totuus minusta? Rakkautensa voimasta nuoreen, terveeseen pohjoismaalaiseen hän kerran kokee vapautumisen hetken — hän löytää itsensä, tai niinkuin hän itse sanoo, »kantaa elämää ennen tyhjissä käsissään». Tänä vapautumisen hetkenä hänen rakastettunsa kuitenkin pakenee hänen kuuluisuuskasvojaan, jotka hymyilevät ja itkevät kaikille yhtä avoimesti, joilta kuvastuu rakkaus koko maailman nähtäväksi. Etsijä ja löytäjä jää naamioittensa keskelle yksin, toivottomana kiertämään kerran, elämänsä alussa aloittamaansa mystillistä olemisen kehää.

Tämänlaatuisessa kehitysjaksossa olisi epäilemättä verrattomia aineksia psykologiseen romaaniin, mutta draamana käsiteltynä se menettää paljon kiintoisuudestaan. Pirandello turvautuu liikaa säkenöivän terävään älyynsä ja filosofointiin ja jättää huomioimatta sen tosiasian, että, kuten Julius Bab osoittaa, »sanan tulee draamassa olla siltana kahden teon välillä», siis teon palvelijana. Toisin sanoen »Löydänkö itseni?» ei ole sellaista teon runoutta, joka tempaa katsojan ja kuulijan mukaan draamallisen tapahtumisen sarjana, vaan uppoaa paljolta ainakin suurelle yleisölle kovin vaikeatajuiseen filosofiseen tutkisteluun. Jos Pirandellolla filosoofina olisi omaa ja uutta sanottavanaan, seuraisi hänen »minuuden etsintäänsä» varmaankin kiinnostuneena, mutta hänen aivoituksensa ovat vanhastaan tuttuja — eräänlaista modernoitua sofismia ja yleensä skeptillisiä filosofiansuuntia sivuavia ja sellaisina uutuusviehätyksensä menettäneitä. Toisaalta ei Pirandellon dialoogilta voi kieltää joustavuutta ja tavallisuudesta poikkeavaa älykkyyttä, ja muutamat puhtaaseen keskuslyriikkaan kuuluvat soinnahdukset (II näyt:n kalasymboliikka) ilmaisevat herkkää runollisuutta tekijässä.

Näytelmän päärooli oli uskottu Emmi Jurkalle. Ollenkaan väheksymättä näyttelijättären ilmeisiä lahjoja täytyy todeta hänen epäonnistuneen Donata Genzi-suorituksessaan. Suuren roolin tulkinta oli kauttaaltaan monotooninen ja yksivärinen. Paitsi sitä, että rva Jurkan plastiikka on tämänluontoisiin tehtäviin hioutumaton, oli ensimmäisen näytöksen salonkikohtaus hänen kohdaltaan piinallisen voimaton ja toisen näytöksen Genzi-Elj-kohtaukset, pitkät dialogit, menettivät suuresti tehoaan rva Jurkan passiivisen otteen vuoksi. Ohjauksella olisi tässä kohdin ollut paljon korjattavaa. Onko asia niin, että ohjaajalla ei ole ollut kykyä antaa, vai onko syynä näyttelijän haluttomuus kuunnella ohjaajan sanaa? — Joel Rinteen Elj Nielsen oli terveessä nuorekkuudessaan ja raikkaudessaan kauttaaltaan voitollinen suoritus. — Muista näyttelijäsuorituksista ovat vielä mainittavat Henny Valjuksen yliherkkä nuori tyttö, Ruth Snellmanin luonteva Elisa Arcuri, Aku Korhosen erinomaisesti replikoiva Salo ja Yrjö Tuomisen varmatekoinen kreivi Mola. Pekka Alpon ohjaukselta olisi odottanut huomattavasti hallitsevampaa otetta Genzi-suoritukseen. Matti Warenin dekoratiot kauttaaltaan suurenmoiset.

Ensi-illassa läsnäollut Pirandello sai yleisön taholta osakseen paljon suosiota ja teatterilta laakeriseppeleen.

Mussolini—Forzanon »Sata päivää» kuuluu niihin draamoihin, jotka viittovat sitä tietä, jota koko draamallisen taiteen tällä hetkellä olisi kuljettava, jos se mielii nousta ilmeisestä rappiostaan. »Sata päivää» on nimittäin sanan parhaassa merkityksessä sankaridraama. Se on nousua vuorille, uutta julistusta. — Napoleonin satapäiväisen keisariuden kuvaus on historian lehdillä himmennyt voimattoman laskevan päivän kuvaukseksi. Napoleonin yrityksestä palauttaa ohjakset uudelleen omiin, ennen niin voimakkaasti ohjaamaan pystyneisiin käsiinsä, on tehty jonkinlainen mielettömän, itsekkään »vallantavoittelijan» yritys. — »Sadan päivän» tekijät tahtovat osoittaa, ettei tämä Napoleonin viimeinen voimannäyte ollut oman edun tavoittelemista tai hullu päähänpisto, vaan että Napoleonilla oli pätevät syyt palaamiseensa, että hän joka hetki, silloinkin kun hän lopullisesti luopui kruunustaan, ajatteli kansansa parasta, että hän ei enää tahtonut itselleen mitään, vaan oli valmis uhraamaan kaikkensa yhteisölle. »Sata päivää» nähtyään ja tutustuttuaan Napoleoniin kokonaan uudelta puolelta, ei vain nerokkaana sotapäällikkönä, vaan kärsivänä, uhrautuvana ihmisenä, loppuun saakka kansalleen uskollisena miehenä, on jokainen nähdäkseni valmis myöntämään Mussolinin ja Forzanon käsityksen Napoleonin sankaruudesta oikeaksi.

Mutta »Sata päivää» ei ole vain oikeudentekoa Napoleonille. Se on samalla osoitus siitä uudesta hengestä, joka parhaillaan val-

(Jatk. siv. 47)

VANHOILLINEN TURKU – MODERNI TAIDE.

ANN DÉRY.

Vastakohdat tapaavat toisensa! Vanhoillinen Turku — moderni taide! Sattumanko mielivaltainen oikku, vaiko alati uudistuvan elämän laki, korkeamman hengenviljelyksen itsesäilytysvaisto, joka nostattaa kauneutensa uusimman kukan sinne, missä elämänpsyke on käynyt hitaimmaksi.

Niin, vanhassa Turussa taistelee uusi taide epätasaista kamppailuaan olemassaolonsa puolesta. — Mutta tulevaisuuden hämärästä on kerran nouseva aamu, joka näkee sen taistelun päättyvän voittoon.

Modernista turkulaisesta taiteesta puheenollen muistuvat mieleen ennenkaikkea Turun modernit maalarit ja lausuntataiteemme uuden ajan julistajatar, rouva Ann Déry, jonka koulukuntaan kuuluu satapäinen nuorten innostunut joukko. Rajoitun tällä kertaa Ann Déryn taiteeseen.

Siis moderni lausuntataiteilijatar? Aivan niin! Eikä hän silti lue meille vanhoja kirjeitä, ei käytä esityksensä tehostamiseksi puku- eikä valoefektejä, ei mitään sellaista, mitä me olemme tottuneet yhdistämään sanaan moderni. Hän vain luo eläväksi eteemme runouden kauneimmat saavutukset, käyttäen apunaan äärimmäisen pitkälle kehittämäänsä tekniikkaa ja oman taiteellisen näkemyksensä voimakasta taikalyhtyä. Ja ennakkoluulottomasti taidetta vastaanottava kuulija tuntee melkein pyhää hartautta.

Ja kuitenkin: minkälaisen pahennuksen ja pilkan ryöpyn se onkaan nostattanut niiden taholta, jotka ilman omaa syytään ovat asetetut niin korkeaan asemaan julkisen sanan käytössä, että itserakkaus ja erehtymättömyyden luulo ovat sokaisseet heidän aistinsa. Tasavertaisuuden oppia jumaloiva maailmankatsomus, joka kuolemanpelossaan huutaa tasavertaisuutta henkisessäkin suhteessa, on opettanut oikeauskoisille tunnustajilleen: polje jalkoihin kaikki, jotka ovat sinua etevämpiä niin pääset korkealle!

Entä lehdistömme. Tämän kirjoittaja voisi kyllä lähemmin mainita eräitä sellaisia nimeltään, joiden toimituksissa istuu vaikutusvaltaisia herroja, jotka oman etunsa suojelemiseksi ovat kieltäytyneet vastaanottamasta toimitustoverinsa haastattelua Ann Dérystä. Mutta jääköön tällä kertaa. Uusi aika, Pohjatuulen aloittama aikakausi, heittää jo kajoaan maamme ylle, maamme, jonka korkeampi taiteellinen elämä on tähän saakka useasti saanut kulkea sellaisen »arvostelun» ja kirjoittelun talutusnuorassa, minkä esikuvat on etsittävä politiikan temmellyskentiltä (lehmäntalutusnuorassa!).

Muutama Ann Déryn seurassa vietetty hetki välähdyttää suunnattomia näköaloja lausuntataiteeseen ja sen pyhään vakavuuteen. Taiteilijatar, jonka ennemminkin lukisi hänen itsensä suuresti rakastaman ja ihaileman veljeskansan ja -maan, Unkarin, tulisieluiseksi lapseksi, paljastaa taiteestaan puhuessaan suuren uskonsa ja taistelutahtonsa. Sillä Ann Déry on myöskin taistelija. Taistelija määrättyyn asteeseen saakka. Omaksumastaan taiteellisesta käsityksestään hän ei tingi eikä väisty. Mutta silloin kun kiista sivuaa taiteen ulkopuolelle kuuluvia asioita, silloin katsoo Ann Déry myöskin oman taistelevan velvoituksensa päättyvän. Ne alueet jäävät niiden käytettäviksi, jotka pitävät taidetta vain ponnahduslautana maalliseen valtaan ja kunniaan.

— Kertoisitteko Pohjatuulen lukijoille jotakin taiteestanne ja puhetekniikasta yleensä? Kysymyksen osoitimme Ann Dérylle taas kerran hänet tavatessamme. Ystävällisesti hän suostuikin pyyntöön ja alla olevaan olen koonnut muutamia hajapiirteitä keskustelustamme.

— Puhetekniikasta, aloitti Ann Déry, on suurella yleisöllä esimerkiksi aivan yksipuolinen käsitys. Yleensä luullaan sen rajoittuvan vain lausuntaan, puhenäyttämöön ja viime aikoina myöskin filmiin. Mutta sillähän on paljon laajempi, kohta jokapäiväisen elämän välttämättömyyksiin luettava tarkoitus. Käytännöllinen elämähän asettaa jo nyt suuria puheteknillisiä vaatimuksia, kuten esimerkiksi opettajatoimessa, liikealalla ja yleensä kaikilla aloilla, missä suullisesti joudutaan suuren yleisön kanssa kosketuksiin. Ja tulevaisuudessa tullaan puheteknilliselle valmiudelle antamaan paljoa suurempi merkitys.

Entä esiintymisemme jokapäiväisen elämän lukemattomissa tilanteissa. Äänestämme, puhetavastamme, naurustamme, niistä ensimmäiseksi lasketaan, olemmeko sivistynyt.

Itse puolestani en puhetekniikassa ole rajoittunut vielä tähänkään. Sen avullahan olen parantanut suorastaan puhevikoja y.m.s. Vähäiseksi ei myöskään ole arvioitava puhetekniikan harjoittelun terveydellistä merkitystä.

— Suhtautumisenne lausuntataiteen, puhenäyttämön ja filmin alalla esiintyvien perusopiskeluun?

— Kaikkiin näihin on ainoa perusta puhetekniikka. Se on oleva huomispäivän ankara vaatimus, ja sen tuntevat jo ne, jotka tänään yrittävät taistella tämän puolesta. Se taistelu tulee olemaan tuloksellinen.

— Mitä vaatimuksia asetatte opiskelijaan nähden? Kysymyksen aiheutti tietoisuus, että Ann Déry on ankaran ja määrätietoisen teknillisen opiskelun kannattaja.

— Vähin vaatimus on akateeminen, tietopuolinen pohja. Täytyyhän oppilaan hallita kieliopillisesti kieli, jolla opiskelu tapahtuu. Ja olla perehtynyt joltisestikin maailmanhistoriaan, kansojen elämään, kansallistyyppeihin, maailmankirjallisuuteen, psykologiaan, runo-oppiin ja eri runotyyppeihin, jotka analysoidessa tulevat kysymykseen, tuntea ihmisluonteita ja -tyyppejä. Lisäksi on kielitaito melko välttämätön. Näin laajan tulee sen tietopuolisen sivistyksen olla, jolle pohjalle minä vasta alan rakentaa taiteen rakennusta. Mutta kuten tiedätte, kuuluuhan minun koulukuntaani myöskin alaluokkia, vieläpä lapsiakin, joita minun luonnollisesti on kehitettävä sen tason kannalta, mikä minulla on edessäni.

— Kuorolausuntahan on uusin taidemuoto, jota olette koettaneet saada täällä tunnetuksi.

— Minulla on ollut sekä lausunta- että puhekuoroja. Koulukuntani eri luokkien muodostama yhteinen kuorohan on ensimmäinen alallaan täällä Turussa. Taiteelliselta kannalta en anna kylläkään suurta arvoa puhe- ja lausuntakuoroille. Se on nyt kuitenkin ajan huuto, ja olen toisaalta nähnyt, miten ainutlaatuisen voimakasta on tässä muodossa eräänlaisen kirjallisuuden tulkinta. Mielipiteenäni mainitsin, että erittäinkin sellaiset isänmaalliset juhlat, jotka perustuvat yksinomaan puheisiin, saisivat erinäisen voittavan tehon tämänlaatuisen taiteellisen esityksen kautta. Minulla muuten on aivan erikoinen analysointi tämänlaatuisiin tilaisuuksiin valmentautuville kuoroille.

Onko kuorolausunta saanut vastakaikua oppilaiden taholta?

— Koulukuntani eri osastot olen, kuten mainitsin, harjoittanut yhteiseksi kuoroksi. Mutta tämänlaatuinen kuoroharjoitus ja opiskelu on hyvin vaativaa puheteknillisessä pohjaamisessaan. Opiskelijoihin kuorolausunta on vaikuttanut erittäin innostavasti ja opettajan kannalta mieluisasti varsinkin siinä suhteessa, että mikään muu harjoitus ei yhtä nopeasti vie tuloksiin suullisen esityksen kouluutuksessa.

— Millaiset ovat vastaiset suunnitelmanne?

— Suunnitelmistani en tiedä mitään tätä kevättä pitemmälle. Palasin kotiin vielä täksi talveksi muutamien tehtyjen työsopimusten takia. Erikoisesti olen työskennellyt silmälläpitäen opettajavalmistusta tässä taiteessa. Olenkin onnistunut yli odotuksieni, sillä minulla on erittäin lupaavaa ja pätevää ainesta tätä tarkoitusta varten. Pitemmälle minä en sitten tiedäkään.

— Mitkä olivat syyt, jotka olivat vähällä saada Teidät jättämään työskentelynne kotimaassa?

— Niin, minähän matkustin syksyllä ulkomaille toistaiseksi jäädäksenikin sinne. Olosuhteet täällä kotona näyttivät sellaisilta, että edustamallani taiteella ei ehkä muutamaan vuosikymmeneen tulisi olemaan mahdollisuuksia laajempaan työskentelyyn. Tämä on niin uutta. Enkä minä halua käydä taistelemaan ja huitomaan asian puolesta, jonka tiedän varmasti eräänä päivänä ottavan voittaja-asenteen. Mutta — sikäli kun olosuhteita ja taiteellista tasoa täällä tunnen — uskon sen päivän tulevan vasta silloin, kun minun ylläni on jo kauan kasvanut nurmi.

— Minkälaista on työskentely täällä kotimaassa?

— Täällä ei anneta taiteilijan rauhassa työskennellä. Tämä temmellys ja melu ja teilaaminen, jonka luulisi saavan riittävän tyydytyksensä poliittisella alalla, suunnataan yksilöön, joka ei tahdo olla siinä menossa mukana. Ja seurauksena on, että työllensä omistautunut taiteilija joutuu joka taholta suunnattavan boikotin kohteeksi. Minun uskontoni ja politiikkani on samanlaista kuin taiteenikin: minä en välitä »käännyttää» ketään omien vakaumusteni puolelle — ne ovat sitä laatua, että kulkevat omalla paineellaan — sillä minä tiedän, että jokainen, joka taistelee ikuisten arvojen puolesta, on kerran voittava. Siinäkin tapauksessa, että häntä kohtaavat näennäiset tappiot. Alhaiset motiivit ja tapparan nostaminen valheen puolesta on ennakolta tuomittu tuholle. Se on kai lakipykälä, jota ei ole kirjoihin kirjoitettu. Joka kerran kun minun työtäni vastaan on hyökätty, on siinä auennut uusia ja korkeampia ovia. Täällä on suuri yleisö arvostelukykyistä ja elävän, tekniikassaan pätevän taiteen tunteva. Minulla on ollut tämän yleisön kannatus. Siitä syystä erinäisten kynänkäyttäjien boikotti on ollut minulle vain reklaamia.

— Haluaisin lopuksi vielä kuulla mielipiteenne Pohjatuulesta ja siitä nuorisosta, joka sen lipun alla on aloittanut suuren taistelunsa pysyvien arvojen puolesta.

— Pohjatuuli — se oli minulle todella yllätys. Mitään sellaista en ollut osannut odottaa. Näytenumeron pääkirjoitukset vavahduttivat voimakkaasti sisintä sieluani. Ja kun laskin sen kädestäni, istuin kauan yhä sen hengen tunnossa. — Jumala heitä siunatkoon! Miten vakavilta ja rehellisiltä he vaikuttavatkaan. — Mutta minä suren samalla jollain tavalla: kestävätkö he silloin, kun se ruman paine nostaa päänsä syvyyksistä. — Paljon, hyvin paljon he tarvitsevat voimia.

Risto A. Riihiranta.

AJATUKSIA »SEITSEMÄN VELJEKSEN» FILMAAMISESTA.

Koska viime päivinä on tavantakaa näkynyt lehdissä kirjoituksia ja haastatteluja, jotka koskevat Aleksis Kiven »Seitsemän veljeksen» filmaamista, käännyimme filmiohjaaja Kalle Kaarnan puoleen pyytäen häntä esittämään joitakin ajatuksia, miten »Seitsemän veljestä» olisi filmattava. Asiahan alkanee olla aktuelli, jos aiotaan »Seitsemän veljestä» saada filmatuksi Aleksis Kiven muiston juhlavuonna. Siksi on mielenkiintoista lukea, miten taiteilija Kalle Kaarna, joka on filmiohjaajistamme saanut erikoisen tunnustuksen taiteellisen elokuvan valmistajana, ajattelee »Seitsemän veljeksen» filmaamisen onnistumisedellytyksistä.

»Seitsemän veljeksen» filmausajatus on varmaan askarruttanut monen meikäläisen filmimiehen mieltä ja onpa se saanut jonkun ulkomaalaisenkin asiaa tuumimaan. Sitä ei pidä ihmetellä, sillä »Seitsemässä veljeksessä» on epäilemättä rajattomasti vain puhtaasti filmaattiselta kannalta katsoen juuri sitä aineistoa, joka ensi hetkellä saa filmimiehen innostumaan. Mutta luulenpa, että tämä innostus samantien katoaa, jos oikein vakavasti ruvetaan ajatusta kehittämään ja sen täytäntöönpanoa pohtimaan. »Seitsemän veljeksen» filmaaminen ei nimittäin ole mikään leikinasia, ei sittenkään, vaikka käytettävissä olisivatkin ensiluokkaiset työvälineet ja riittävästi rahaa tehtävän suorittamiseen.

»Seitsemän veljestä» on teos, jonka hengenaarteita ymmärrämme vasta siihen perinpohjin syvennyttyämme. Ja silloin näemme, että vaikka siinä onkin paljon elokuvaukselle kiitollista aineistoa, niin sen alkuvoimaisen väkevää henkeä on vaikea siirtää valkoiselle kankaalle. Jos saisimmekin teoksen henkilötyyppejä esittämään näyttelijöitä, jotka kykenisivät silmäimme eteen loihtimaan uskottavat kuvat Jukolan veljeksistä, Männistön muorista, Venlasta, Kissalan Aapelista ja muista teoksen henkilöistä, niin vaikein tehtävä on filmin ohjaaminen. Mielestäni on ohjauksen onnistumisen perusedellytys, että ohjaaja kykenee siirtämään Aleksis Kiven näkemys- ja tunnemaailman valkoiselle kankaalle.

Nyt ei riitä se, että osataan vähän käytellä liikkuvaa kameraa, työntää sitä huoneesta toiseen, juoksuttaa ja kävelyttää näyttelijöitä sen edessä, vaan nyt vaaditaan väkevää luovaa henkeä, joka jaksaa antaa filmille sen elämän voiman, joka uhoaa »Seitsemästä veljeksestä». Nyt ei ole kysymys filmin tekemisestä, on kysymys *taideteoksen luomisesta*, ja siihen ei riitä ulkomaalaisten esikuvien plagieeraaminen, johon elokuvaohjaajamme nykyään turvautuvat.

»Seitsemän veljeksen» ohjaajana täytyy olla miehen, joka ymmärtää metsiemme kielen, koskiemme pauhun ja äärettömien soittemme riutuvan yksinäisyyden. Veljesten lailla on hänen täytynyt pyssy olalla samoilla erämaita, viipyä yönsä metsänuotiolla ja kuulla huuhkajan huuto syyspimeässä yössä. Vasta silloin hän kykenee tajuamaan veljesten ajatusmaailman. Jos hän on ollut mukana kiekonlyönnissä, uljaassa, usein kyläkuntien välillä käydyssä ankarassa kamppailussa, jota Varsinais-Suomessa (tiirukan lyönti) ja Hämeessä vielä lujasti harrastettiin parikymmentä vuotta sitten, niin voi hän paremmin ymmärtää sen vapauden kaipuun, joka sai veljekset jättämään kotitalonsa ja rientämään metsien helmaan eroon »maailman menosta ja kiukkuisista ihmisistä».

Kuvauksiaan korostaa Aleksis Kivi usein voimakkailla valoefekteillä, sijoittaen kohtaukset tapahtumaan nuotion, salaman tai jonkun muun valoilmiön loisteeseen. Tällöin väläyttelee hän eteemme mestarillisesti komponeerattuja ja väkevästi nähtyjä maalauksia, jotka todistavat hänellä olleen myöskin valon ja varjon käsittelyssä taiteilijan lahjat. Nämä samat edellytykset täytyy olla myös »Seitsemän veljeksen» ohjaajalla, koskapa juuri elokuvassa valon ja varjon keskinäinen suhde on äärettömän merkityksellinen, jopa aivan ratkaiseva tekijä.

Edellä olen puhunut elokuvan ohjaajan edellytyksistä, mutta samat vaatimukset voidaan kohdistaa myöskin elokuvan käsikirjoituksen laatijoihin. Pelkällä kamariviisaudella ei filmikäsikirjoituksia luoda. On tunnettava filmin teknilliset ilmentämiskeinot ja nähtävä sisäisin silmin kohtausten kuvien kulku.

Ja lopuksi vielä muutama sana elokuvan onnistumismahdollisuuksista yleensä.

»Seitsemän veljeksen» filmiksi muokkaaminen on kuten jo edellä olen osoittanut, vastuunalaista ja vaikeata, eikä siitä, enemmän kuin mistään muustakaan yleisön mieliin painuneesta teoksesta voida luoda elokuvaa, joka kaikkia tyydyttäisi. Tämä ei kuitenkaan saa olla esteenä filmauksen toteuttamiselle. Satuin seuraamaan Ruotsin lehtiä aikana, jolloin Stiller filmasi »Gösta Berlingin tarun». Joku arvostelijoista moitti sen ja sen kohtauksen poisjättämistä, toisen mielestä oli taas joku toinen seikka romaanista jätetty huomioimatta, mutta filmimiehen kannalta oli aiheesta osattu mestarillisesti koota

juuri se, mikä teki siitä ehyen, filmaattisesti ja taiteellisesti täysipainoisen. Teoksen suuruus ei myöskään saa olla ratkaisevana esteenä. On uskallettu käydä käsiksi sellaisiinkin teoksiin kuin Sienkiewiczin »Quo Vadikseen», Vallacen »Ben Huriin», jopa itse Pyhään Raamattuunkin. Joka ei uskalla, ei myöskään mitään voita. Onpa meillä uskallettu filmata Aleksis Kiven »Nummisuutarit» jo kymmenen vuotta sitten!

Onnistumisen yhtenä ja tärkeänä tekijänä on myös filmaustyön ehdoton ennakko-organisointi, ettei keskeytyksiä työn aikana tapahdu, sillä ne ovat omansa aina vaikuttamaan tuhoisasti työn lopputulokseen, niin rahallisessa kuin taiteellisessakin mielessä. Hyvästä ennakkojärjestelystä vielä lisäksi huomioon ottaen minä vuoden aikoina käsikirjoitukseen otetut kohtaukset tapahtuvat, riippuu itse filmaustyön pituus. Aivan liian pitkäksi on tämän ajan arvioinut eräs filmimies puhuessaan kahdesta vuodesta. Miljoonayhtiötkään eivät mielellään ota sellaista riskiä harteilleen, sillä niin pitkänä aikana voi tapahtua jos jonkinlaisia mullistuksia ja konjunktuurien vaihteluja, jotka voivat tuhoisasti vaikuttaa filmauksen kulkuun. Esimerkkinä vain mainittakoon mahdollisuus, että joku pääosan esittäjä voisi kuolla, ratkaisevasti sairastua t.m.s. ja siitä johtuvat seuraukset ovat itsestään selvät. Yhtäjaksoisesti työskennellen voidaan »Seitsemän veljestä» filmata suunnilleen puolessa vuodessa.

Kun maahan nyt on saatu ensiluokkaiset äänityslaitteet, joten tämänkin puolen pitäisi kohtalaisesti onnistua, niin en näe olevan mitään ylivoimaisia esteitä »Seitsemän veljeksen» filmaukselle, joskin se asettaa tekijöilleen suuria vaikeuksia, joista olen tässä eräitä esiintuonut.

Kalle Kaarna.

(Jatk. siv. 43)
taa maailmaa. Napoleonin itsensä uhraaminen yhteisön hyväksi on vertauskuva siitä, miten uuden ajattelutavan mukaan jokaisen yksilön on annettava parhaansa kokonaisuutta hyödyttääkseen, miten jokaisen on taisteltava yhteiskunnallista mädänneisyyttä vastaan ja luovuttava turhasta »itsensä ja omansa etsinnästä». Kun Napoleon nähdessään kaiken yhteistyön edustajakamarin kanssa toivottomaksi huudahtaa: »minun olisi ennen sotaanlähtöäni pitänyt ajaa heidät kaikki (edustajat) pelloilleen!», kuvastuu siitä Mussolinin ja kaikkien todella suurten valtiomiesten ajatus, että vain johtavat personallisuudet, jotka ajallaan kykenevät osoittamaan kullekin parhaan paikkansa yhteisön palveluksessa, jotka voivat lannistaa tyhmyyden, näyttää kansaelimistön heikkoudet ja osoittaa, että Fouché'ita, »kahdella tuolilla istujia» ja valtiollisia keinottelijoita on ajoissa kohdeltava kyllin ankarasti, saattavat johdattaa koko ihmiskunnan parempaa ja terveempää tulevaisuutta kohden.

Kuitenkin on myönnettävä, että »Sata päivää» ei ihmiskuvauksena ole mikään erikoisemman uusi saavutus, mutta se on uuden hengen draama, ja kaikki ne, jotka tahtovat uusien tuulten puhaltavan voimakkaasti meidänkin maahamme, ovat tyydytyksellä panneet merkille, että nämä uudet tuulet puhuvat jo päänäyttämömmekin palkeilta.

»Sadan päivän» esitys täyttää Kansallisteatterissa korkeatkin mitat. Napoleonia esittää Teuvo Puro, jonka otteissa kauttaaltaan näkyy määrätietoinen, luja työ. Puron roolianalyysi on erehtymättömän paikalleen osuva ja hänen Napoleon-tulkintansa kohoaa yhdeksi kansallisen päänäyttämömme parhaista viimeaikaisista suorituksista. Jaakko Korhonen poliisiministeri Fouchéna ei sen sijaan onnistu täydellisesti. Hän näyttelee aivan liian yksipuolisen laskelmallisesti ja niin äänellisesti kuin liikunnallisestikin kaavamaisesti. Fouché on toki muutakin kuin vain käsiään hieroskeleva teatterikonna! Urho Somersalmen rehti ja ylipäällikölle uskollinen soturikuva on erikoisen hyvää tekoa ja Päivi Horsman keisarin äiti yksinkertaisen lämmin ja vakuuttava. Matti Warénin näyttämökuvista on paras amfimainen parlamenttisali. *Oiva Ruusuvuori.*

TAITEILIJAVELJELLE.

(Eräälle runoilijalle).

Sinä laulun taitaja hurjapää,
nuori kotka erämaan yllä,
sua saata ei vaanijat yllättää —
Sinun siipesi kantaa kyllä.

Yli vuorien uskallat huimaltaa —
alas laskea rutakuoppiin —
ja seurassa saatanan huutaa: — eijaa
nyt kaatakaa myrkkyä tuoppiin!

Voit käärmeenkähyä illastaa —
voit sylkeä sydänverta —
Sua isä taivaan rakastaa.
Piru tahtoisi sinut kerta.

Kun taivaan taatto on huolissaan —
ja piru on »ollaksensa».
Pegasoksesi nouset satulaan
pahan ratsastat polvillensa.

Säkeet sinkovat silloin soin!umaan,
ja näkysi alkavat elää —.
Ne pakoitat muotoihin alistumaan:
ne laulusi rytmeinä helää.

Sinä pegasostasi kannustat
ja huimallat taivaan pieltä —
Väliin käsin maata kosketat,
mutta katsot tähtihin sieltä —.

Niin olet laulaja laatuaan
runoratsusi selässä vapaa,
pegasoksesi kirmaa nuoruuttaan,
mutta pillastella ei tapaa.

Minä tässä myös ihan tosissa
taas yritin ruunani selkään,
mutta sillä on patit polvissa
se kompastelee — mä pelkään.

Sillä on vettä keuhkoissa,
sitä kalvaa jouhimato.
Myös lienee kiviä sapessa
ja — tuo ainainen sulkusato.

Se ressu on saanut ollakin
ihan hoitoa, muonaa vailla.
Kas kyllä juhta parempikin
käy luuskaksi sillä lailla.

U u n o E s k o l a.

... MORITURI TE SALUTANT.

(Eräälle toimittajalle).

Hengen, sielun sotamarski
ajaa ylevänä esiin.
Lapponian Lunatsharski
pistää peistä karhunpesiin.

»Totuus», kaikuu uskontunnus,
»Joonaan lailla yli kaiteen.
Tarkka vaaka, tarkka, punnus
tappaa kollektiivitaiteen.»

»Viisas on, ken ihmisestä
turhaa totuutta ei etsi.
Ellei omatunto kestä,
seikan kuittaa tshervonetsi.»

Eilen toista, tänään tätä,
huomispäivänä taas toista.
Jo on kansakunta mätä,
ellei ymmärretä moista.

Kumouksen häränpyllyt! —
siinä aihe päivän oodin.
»Tantereeseen tuulimyllyt!»
(Kaiku mailta Nowgorodin.)

Ihme, ettei Suomenniemen
kamaralla kivisellä
idä sielumassan siemen,
vaikk' on huolto miten hellä!

Ihme: hiljaisuutta, vaikka
Parnassolle ajaa Dante
soittimena balalaikka,
Pegasona Rosinante!

H e i k k i A s u n t a.

Sanomme kaikille toistaiseksi t u n t e m a t t o m i l l e a v u s t a j i l l e, jotka tahtoisivat lähettää meille kirjoituksiaan: rohkeutta vain! Pohjatuuli on ehtinyt osoittaa, että niin pian kuin tarjottu kirjoitus täyttää vaaditun t a s o n sekä sisältää rehellistä sanaa, jonka vaikutus lukijoihin on myönteinen, rakentava, josta henkii harras yritys löytää yhteiselle, kansallista Suomea rakentavalle tulevaisuuden tielle, saa se sijansa Pohjatuulessa. Meidän kirjailijamme ja taiteilijamme puhuvat taiteen v a p a u d e s t a, mutta heidän vapautensa on — jänisten vapautta, he eivät uskalla antaa sydämensä äänen voittaa, vaan alistuvat yhteiskuntasiteiden orjuuteen. Siksi Pohjatuuli kutsuu uusia, nuoria, kuohuvia voimia yhteiseen rintamaan. Tehtävämme on suuri. Meidän on luotava oma kirjailija- ja taiteilijapolvi, joka tietää tehtävänsä ja u s k a l t a a.

Helsinki 1934. K. F. Puromiehen Kirjapaino O.-Y.

2-TERÄINENMIEKKA

Seurahuoneen viihtyisässä vastaanottohuoneessa vallitsee jännityksenomainen odotus. Pieni kirjallinen seura on kokoontunut tekemään kunniaa kaupungissa vierailevalle maailmankuululle Pirandellolle. Tuossa juttelee myhäilevä Otto Manninen hämäläisen Larin-Kyöstin ja tuolla joustava Eino Kalima ruotsinmaalaisen Stolpen kanssa. Erään pyöreän pöydän ympärille ovat kokoontuneet Ester Ståhlberg, Aino Ackté sekä nuortea Emil Zilliacus. Pohjatuulen mustapuseroisessa ryhmässä näkyy paitsi toimitusta, Einari Vuorelan urheilijaprofiili, Unto Karrin suoraviivaset pohjalaiskasvot, Akseli Tolan kaupunkilainen olemus.

Ovi avautuu. Sisään astuu Italian hymyilevän ministeri Tamaron saattamana Pirandello. Heidän huomionsa kiintyy suomalaisiin mustapaitoihin, kasvoilla välähtää iloisesti ja heti nousee kummankin käsi juhlalliseen fascistitervehdykseen.

Emil Zilliacus on kauniilla italiankielellä lausunut vieraan tervetulleeksi, tee on juotu, vieras seurustellut Kersti Bergrothin, Aino Acktén, Emil Zilliacuksen y.m. kanssa. Tunnelma on ollut kodikas, kunnioitettu vieras näyttää viihtyneen seurassa. — Hän nousee poistuakseen seurueineen. Kaikki nousevat ylös. Italialaiset nostavat taas kätensä tervehdykseen, johon koko seurue juhlallisesti vastaa. — Emme nähneet, mutta kerrottiin, että Aino Ackté osoitti sielullisen laatunsa pidättymällä tekemästä vieraille kunniaa. — Maailmannaisen ja kulttuuriliberalistin suvaitsevaisuutta!

Työväen asian puolustajaksi itseään nimittävä, loistoasunnoissaan loikova Sasu Punanenkin on tuntenut sydämessään inhimillisiä väristyksiä lukiessaan Pohjatuulta. Meneepä hän rohkeudessaan niinkin pitkälle, että uskaltaa Sos. Demissaan käyttää kokonaisen pakinan Pohjatuulelle ja erittäinkin K. M. Walleniukselle, tunnustaen olevansa onnellinen, *jos pääsisi edes lankkaripoikana mukaan siihen uuden rakennustyöhön.*[1]) Hänen syvää kunnioitustaan »kolportöörilehteä» kohtaan osoittaa hänen suora tunnustuksensa etenkin kenraali Walleniuksen kirjoituksesta, josta hän on löytänyt kokonaan uuden yli-ihmisyysihanteen. Mutta ehkä onkin niin, että se, minkä vastustajamme Sasu barrikaadin toisella puolen näkee yli-ihmisyysihanteena, onkin oleva uuden sukupolven todellisuusihminen. Menneen vaistoihmisen tajunnassa on valtavin tila saalistamisen ja kostamisen pyyteillä, uusi selkeytynyt ihmislaji käsittää kirkastuneesti, että koston ja ryöstön politiikalla johdetaan ihmiskunta perusteellisesti tuhonomaksi. Niin pian kuin lakataan puhumasta oikeuksista ja ruvetaan puhumaan velvollisuuksista sekä niitä aktiivisesti täyttää, alkaa kehittyä uusi ihminen, joka tietää, että täyttämällä velvollisuutensa hän saa myös oikeutensa. — Niin, voi tuntea osanottoa Sasuakin kohtaan, kun ajattelee, että hän on ollut kerran nuori mies, ehkä lähtenyt ajamaan työväen asiaa todellisin ihantein, mutta päätynyt marxilaisuuden ja oman ylensyömisensä kuolettavaan umpikujaan. — Sellainenhan on tavallisesti »miehen tie». — Uskallammeko ajatella, että jos Sasu olisi kolme neljäkymmentä vuotta nuorempi mies, niin ehkä . . . ehkä hän kokisi herätyksen, suomukset putoaisivat silmiltä ja hän tuntisi rakastavansa omaa kansaansa ja omaa maataan. Mutta sehän ei liene enää mahdollista. Jos Sasulla sensijaan on terveitä jälkeläisiä, jotka ahmivat joskus kiellettyä hedelmää, Pohjatuulta, niin ehkäpä he saavat sieltä pistoja sydämiinsä. —

Naisten Ääni kirjoitti aiheesta »Nukkuva naisliike». — Mielestämme on nukkumisen syy luonnollinen, koska naisasialiikettä on ajettu vain materialismin tunnusten alla. On taisteltu vain aineellisista oikeuksista, ei ole puhuttu mitään naisen henkisistä oikeuksista, vielä vähemmän henkisistä velvollisuuksista. — Tulos on materialismin kukka, kuiva, intellektuelli, laskeva, lopultakin sanomattoman voimaton ja arkamielinen nykyaikainen nainen, joka on menettänyt miehen kunnioituksen. — Todella tarpeellista kirjoittaa tässä lehdessä uudesta naisesta, erittäinkin uuden naisen henkisestä olemuksesta sekä kysymyksestä, kumpi on naiselle tärkeämpi virka vai koti.

[1]) Kurs. meidän.

Jarno Pennasen paatos Kirjallisuuslehdessä kuohuu Pohjatuulta vastaan yli laitain. Hänen kunnioituksensa Pohjatuulta kohtaan on ilmeisesti syvä. — Emme tahdo sanoa pahaa Jarnolle — katkeroituneelle pojalle, jolle elämä on ollut kova. Joutuu vain ihmettelemään, onko miehen pää aivan sumussa, sillä rohkenemme epäillä, voiko täysjärkinen rehellinen mies olla aatteellinen kommunisti. Jarno Pennanen näyttää tuijottavan silmänsä sokeiksi marxilaiseen ideologiaan eikä huomaa, että hän vuodattaa työväen nieltäväksi kaiken sydämensä kuonan. Jatkamalla samaan suuntaan päätyy hän tulokseen, että työväki muuttuu häntä kohtaan kylmäksi niinkuin on muuttunut kylmäksi Sasuja, Tannereita ja Ryömiä kohtaan.

Pohjatuulen lukijoilla on syytä pysähtyä tutkimaan niitä sielutieteellisiä syitä, miksi joistakin kunnon kansalaisista tulee kommunisteja. — Eikö useinkin ole syynä vaikeuksissa kasvanut katkeruus, agitaattorien ja ylhäällä olevien yhteisesti kasvattama väärä alemmuudentunto? N.s. porvarillisella taholla lingotaan alentavia syytöksiä työväkeä vastaan, mutta niin pian kuin noita asioita aletaan katsella psykoloogisesti, sielutieteen valossa, muuttuvat ne ymmärrettäviksi, syyllisyyden virtaustunne kääntyy itseemme. Tähän saakka on yhteiskuntaluokka työväki ollut kuin joku kaatopaikka, jonne ovat päätyneet kaikki etujen tavoittelijavoimat, jotka eivät ole porvarillisella taholla onnistuneet. Tällä ei tahdota kieltää, etteikö ole sellaisiakin työväen johtajia, joita on ajanut aate, sisäinen pakko, lämpö työväen asiaa kohtaan, mutta ilmeisesti heitä on vähän. Ja totisesti on sanottava, että johtaja, joka varastaa johdettaviltaan sielun, tappaa heistä ihmisen, on pahinta lajia murhaaja. Nykyaika on täynnä sielullista murhaamista, mutta sellaisesta ei rangaista sitä ei edes huomata.

Aikamme järkeiskasvatus on tehnyt ihmisistä kaikessa viisaudessaankin sanomattoman lapsimaisia. He kieltävät tunteen äänen, koska heidän sisimpänsä on arka kaikille tunnekosketuksille. — He eivät huomaa, että näin kieltäessäänkin ovat tunnemotiivit määräämässä heidän järkensä juoksun kehää.

TOIMITUKSEEN TULLEITA PAINOTUOTTEITA:

Kilpi: Alastalon salissa (Otava), Laurila: Työtä ja taistoa (Otava). Wallenius: Ihmismetsästäjiä ja erämiehiä (Söderström). Suomen Kuvalehti N:o 7. Oma Koti N:o 3. Kotiliesi N:o 3—4. Ylioppilaslehti N:o 3. Suomen Nainen, Tulenkantajat N:o 6. Kirjallisuuslehti. Aitosuomalainen N:o 2. Uusimaa. Lakeuden Suunta, Viikkosanomat. Kajaani. Pieksämäki. Pienviljelijä.

Hinta 4 mk.

HELSINKI 1934 . K. F. PUROMIEHEN KIRJAPAINO O.-Y.